

Belediye Gelirlerinin Belediyelerin Vergilendirme Yetkisi Işığında Değerlendirilmesi

Ümit Süleyman ÜSTÜN*

Özge BALABAN**

Öz

Vergilendirme yetkisi, devletin varlığını idame ettirebilmesi ve egemenliği altında bulunan kişilere karşı yükümlülüklerini yerine getirebilmesi açısından çok önemlidir. Ancak bu yetkinin devlet tarafından nasıl kullanılacağı; ülke gereklerine, kanun koyucunun bakış açısına ve demokratiklik seviyesine göre farklılıklar göstermektedir. Özellikle üniter yapıya sahip olan devletlerde vergilendirme yetkisinin merkezi devlet ve yerel yönetimler arasında nasıl paylaşılması gerektiği hususu tartışma konusudur. Yerel hizmet birimlerinin görevlerinin artması, gelir ihtiyaçlarının da artmasına sebep olmuştur. Bu sebeple günümüzde belediyelerin daha fazla öz kaynaklara sahip olması gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Bu çalışmanın amacı; çeşitli kanunlarla yerel yönetimler arasında ön planda olan belediyelere bırakılan gelirlerin, belediyelerin vergilendirme yetkisi ışığında değerlendirilmesidir. Bu kapsamda çalışmada, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu başta olmak üzere çeşitli kanunlarda yer alan belediye gelirlerini incelenmiş, bu gelirlerin belirlenmesi aşamasında belediyelerin rolü belirlenmeye çalışılmıştır. Belediyelerin öz gelirleri üzerinde oran ve miktarları belirleme yetkisinin bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Belediyelerin Vergilendirme Yetkisi, Belediye Gelirleri, Belediye Gelirleri Kanunu, Emlak Vergisi Kanunu.

Jel Kodları: H20, K34.

Evaluation Of Municipal Revenues Within Taxation Power Of The Municipalities Framework

Abstract

Taxation power is a very important in that it can sustain the existence of the state and fulfill its obligations to the people under its sovereignty. However, how this power will be used by the state differs according to the needs of the country, the viewpoint of the legislator, and the level of democracy. Particularly in states with a unitary structure, the question of how taxation power should be shared between central government and local governments is a matter of debate. The increase in the duties of local service units has led to an increase in their income needs too. For this reason, it is now necessary for municipalities to have more equity capitals.

The aim of this study is the assessment of the revenues given to municipalities that are prominent among the local governments with various laws in the light of the taxation power of the municipalities. In this context, the municipal revenues regulated in various laws were examined and the role of the municipalities was tried to be determined in the process of the determination of these revenues. It has been deduced that municipalities do not have the power to determine rates and quantities on their equity capitals.

Key Words: Taxation Power of the Municipalities, Municipal Revenues, Law on Municipal Revenues, Law on Real Estate Tax.

Jel Classification: H20, K34.

GİRİŞ

Vergilendirme yetkisi, devletin varlığını idame ettirebilmesi ve egemenliği altında bulunan kişilere karşı yükümlülüklerini yerine getirebilmesi açısından çok büyük öneme sahip bir olgudur. Ancak bu yetkinin devlet tarafından nasıl kullanılacağı; ülke gereklerine, kanun koyucunun bakış açısına ve demokratiklik seviyesine göre farklılıklar göstermektedir.

Özellikle üniter yapıya sahip olan devletlerde vergilendirme yetkisinin merkezi devlet ve yerel yönetimler arasında paylaşılması tartışılmalıdır. Yerel hizmet birimlerinin görevlerinin artması, gelir ihtiyaçlarının da artmasına sebep olmuştur. Bu sebeple günümüzde belediyelerin daha fazla öz kaynaklara sahip olması gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Türkiye’de en önemli yerel yönetim birimi olan belediyelerin vergilendirme yetkisi olup olmadığı hususu anayasal düzeyde tartışmalıdır. Uzun yıllar belediye meclislerince kullanılan bu yetki, son zamanlarda iki önemli Anayasa Mahkemesi kararına konu olmuştur.

Bu çalışmada; belediye gelirleri açısından belediyelerin vergilendirme yetkisi, ülkemizdeki mevcut düzenlemeler ve Anayasa Mahkemesi’nin iki önemli ve temelde birbirinden farklı hükümler içeren kararı ışığında ele alınacaktır. Bu kapsamda öncelikle vergilendirme yetkisinin tanımı, kapsam ve sınırları ortaya koyulacak; daha sonra belediyelerin vergilendirme yetkisi, yerel yönetimler

* Doç. Dr., Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mali Hukuk Anabilim Dalı, sustun@selcuk.edu.tr

** Arş. Gör., Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mali Hukuk Anabilim Dalı, ozge.balaban@selcuk.edu.tr.

genelinde vergilendirme yetkisi ve önemi incelendikten sonra temel özellikleri bakımından inceleme konusu yapılacaktır. Son olarak belediye gelirleri, belediyelerin vergilendirme yetkisi kapsamında irdelenerek önerilerde bulunulacaktır.

1. Vergilendirme Yetkisinin Temeli Ve Kapsamı

Vergilendirme yetkisi; devletlerin ülkeleri üzerinde sahip oldukları egemenlik hakkına dayalı olarak vergi alma konusundaki hukuki ve fiili güçleridir. Devletler, egemenliklerini sürdürebilmek için ihtiyaç duydukları mali kaynakları, vergilendirme yetkisini kullanmak suretiyle sağlamalıdır. Vergilendirme yetkisinin kullanılması suretiyle, devletin kamu hizmetlerini yerine getirebilmesi için gerekli olan kaynakların sağlanması söz konusudur. Dolayısıyla bu yetkinin kullanılması siyasal bir zorunluluk oluşturmaktadır (Çağan, 1982: 3-4).

Günümüz mali anlayışında temel alınan mali egemenlik, devletin zorlama ve üstün emretme gücüne dayanarak gerçek ve tüzel kişilere mali konularda emirler verebilme yetkisine sahip olmasıdır. Vergilendirme yetkisi ile mali egemenlik arasındaki ilişki ise kamusal egemenliğin koşulu olarak gelire sahip olma hakkından kaynaklanmaktadır. Vergilendirme yetkisinin belirleyici unsurları; devleti oluşturan ülke, millet ve egemenlik unsurlarıdır. Bu yetkinin asıl sahibi olan devlet bu yetkisini, egemenlik gücünü kullanarak milletçe seçilmiş olan organları kanalıyla kullanmaktadır (Bozdoğan ve Çataloluk, 2017: 435).

Teoride her devlet, ülkesi üzerindeki egemenlik gücünden doğan vergilendirme yetkisini dilediği şekilde kullanabilmektedir. Dolayısıyla her devlet egemenlik gücüne dayanarak, vergi koyma ve koyduğu bu vergileri toplamada sahip olduğu hukuksal ve fiili gücü kullanmaktadır (Güneş, 2011: 4-51).

Devletlerin vergilendirme yetkisini kullanması aşamasında bu yetkinin hangi kapsamda kullanıldığı da önem arz etmektedir. Vergilendirme yetkisinin kapsamı, dar ve geniş anlamda olmak üzere iki şekilde ifade edilmektedir. Dar anlamda vergilendirme yetkisi; vergi koyma konusunda devletin veya bu yetkiyi devletten almış olan kamu tüzel kişilerinin yetkisini içermektedir. Geniş anlamda vergilendirme yetkisi ise; kamu harcamalarını karşılamak amacıyla gerçek ve tüzel kişilere yüklenen “her çeşit mali yüküm”e dair yetkiyi içermektedir (Çağan, 1982: 5).

Vergilendirme sürecinin farklı aşamalarına göre vergilendirme yetkisinin bölümlere ayrılması imkânı bulunmaktadır. Bu kapsamda ilk olarak; vergilendirme konusundaki yasama yetkisinin açıklanmasında kullanılabilir. Vergi koyma, vergi ile ilgili muaflik ve istisna getirme, değiştirme ve kaldırma bu yetkinin alanına girmektedir. İkinci olarak vergilendirme yetkisi, bireysel ve sübjektif vergileme işlemine dair tarh, tahakkuk ve tahsil yetkilerini açıklamak için kullanılabilir. Vergilendirme yetkisinin bu şekilde bölümlenmesi; bu yetkinin merkezi devletlerde devlet ile yerel yönetimler arasındaki bölüşümünde önem taşımaktadır (Çağan, 1982: 5).

2. Vergilendirme Yetkisinin Sınırlandırılması

Kamu gelirleri arasında etkin olan vergilerin mükellefler üzerinde yük oluşturması, farklı açılardan tartışılması sonucunu doğurmaktadır. Vergilendirme yetkisinin sınırsız kullanılması ise bu yükün oluşmasındaki en önemli faktördür. Aşırı vergi yüklerinin ortaya çıkmaması için vergilendirme yetkisinin çeşitli şekillerde sınırlandırılması öngörülmektedir (Bozdoğan ve İlk, 2016: 28).

Bir kamu hukuku kavramı olarak düşünüldüğünde vergilendirme yetkisi; devlete hakların yanında uyulması zorunlu bazı ödevler de yüklemektedir. Bu ödevler de yetkinin sınırlarını belirlemektedir (Çağan, 1982: 6).

Vergilendirme yetkisinin ulusal ve uluslararası olmak üzere iki düzeyde sınırlandırılması söz konusu olmaktadır. Uluslararası düzeyde sınırlandırma ihtiyacının temelinde, küreselleşmeyle birlikte artan ekonomik ilişkiler ve sermaye hareketleri sonucunda vergiyi doğuran olayın farklı ülkelerde gerçekleşmesi ve devletlerin vergilendirme yetkisinin çakışması bulunmaktadır. Bunun sonucunda ortaya çıkan çifte vergilendirme sorununun aşılabilmesi için ise devletler çeşitli anlaşmalar imzalayarak vergilendirme yetkilerini sınırlandırmaktadırlar (Budak ve Yakar, 2007: 133-134).

Ulusal düzeyde ise keyfi vergilendirme ve eşitsiz vergi uygulamalarının önlenmesi amacıyla, anayasalarda uluslararası normlara uygun olarak yer alan yasallık ve eşitlik ilkeleri, vergi yapıcıları bu ilkelere uygun davranma durumunda bırakmaktadır (Budak ve Yakar, 2007: 134). Anayasada yer alan genel ilkeler de vergilendirme yetkisinin sınırlarını oluşturmaktadır. Zira vergi hukuku, kişilerin hak ve özgürlüklerine devlet müdahalesini düzenleyen hukuk dallarından biridir (Karakoç, 1996: 302). Bu

sebeple vergilendirme yetkisinin anayasal ilkelerle sınırlandırılması kişi hak ve özgürlüklerinin korunması için de gereklidir.

Devlet tarafından vergilendirme yetkisinin kullanımı şeklinde kişi hak ve özgürlüklerine müdahale edildiğinden hukuk devleti ilkesi vergi hukuku bakımından da sınırlama öngörmektedir. Hukuk devleti ilkesinin tamamlayıcısı olan sosyal devlet ilkesi bakımından da vergilendirme yetkisinin sınırlandırılması söz konusudur. Sosyal devlet ilkesi; vergilendirmenin mali amacının yanında sosyo ekonomik amaçlarını ön plana çıkarmakta ve bu temelde düzenlemeler öngörmektedir. Sosyal devlet ilkesi ile sosyal adalet, sosyal refah ve sosyal güvenliğin temini amaçlanmakta olup bu ilke ile ekonomik kalkınma ve vatandaşların sosyal güvenliğe kavuşturulması sağlanacaktır (Saraçoğlu, 2003: 176-177).

Hukukun genel ilkeleri yanında Anayasa'nın 73. maddesinde özel olarak düzenlenen vergilendirme ilkeleri de vergilendirme yetkisinin sınırlarını oluşturmaktadır. Anayasal vergilendirme ilkeleri olarak adlandırılan tüm bu temel hukuksal kurallar, vergilendirme yetkisinin devlet tarafından kullanılması aşamasında temel alınması ve bunlara uygun düzenlemeler yapılması bireylerin temel hak ve özgürlüklerinin gözetilmesi açısından önem taşımaktadır.

Vergilendirme yetkisinin ulusal düzeyde sınırlandırılması, anayasal ilkelerin yanında devletin yapısı ve örgütleniş biçimine göre de olabilmektedir. Vergilendirme yetkisinin hiç kuşkusuz asli sahibi devlettir. Ancak bu yetkinin devlet tarafından kısmen diğer kamu tüzel kişilerine devredilmesi mümkündür. Merkezi devletlerde bu yetki, devlet ve yerel idareler arasında bölüşülmektedir. Ancak Anayasa ile devredilebilen vergilendirme yetkisine Anayasa veya kanunlarla şartlar ve sınırlar getirilmektedir (Çağan, 1982: 8).

Yerel yönetimlerden biri ve hatta en önemlisi olan belediyeler de vergi ile ilgili çeşitli yetkilere sahiptir. Ancak bu yetkilerin vergilendirme yetkisinin devri olarak adlandırılabilmesi için mali özerkliğe sahip olmaları gerekmektedir. Mali özerklik ise devletlerin tercihine göre geniş veya sınırlı biçimde olabilmektedir. Geniş mali özerklikte; yerel idarelere belirli vergi alanları bırakılmakta, yerel idareler bu vergilerin konu, yükümlülük, matrah, oran ve diğer şartlarını belirleyebilmektedirler. Sınırlı mali özerklikte ise; yerel idarelere yasama yetkisi devredilmemekte, yalnızca belirli vergilerin tarh, tahakkuk ve tahsil yetkileri devredilmektedir. Ayrıca bazı verilerin matrahlarına, kendi belirledikleri vergi oranlarını uygulama yetkisi yerel idarelere verilebilmektedir (Çağan, 1982: 9).

Buraya kadar vergilendirme yetkisi ve sınırları genel olarak inceleme konusu yapılmıştır. Şimdi yerel yönetimlerin vergilendirme yetkisi açıklanmaya çalışılacak, daha sonra ilk akla gelen yerel yönetim birimi olan belediyelerin vergilendirme yetkisi ülkemizdeki mevzuat ve mahkeme kararları ışığında inceleme konusu yapılacaktır.

3. Yerel Yönetimlerin Vergilendirme Yetkisi

Vergilendirme yetkisinin teknik boyutunu, yönetimler arasındaki mali ilişkilerin düzenlenme süreci oluşturmaktadır. Merkezi yönetim ve yerel yönetimler arasında meydana gelen bu düzenleme sürecinde ilk olarak hizmetlerin bölüşümü gelmekte ikinci olarak da gelirlerin bölüşümü yapılmaktadır (Yakar ve Gündüz, 2014: 120). Devletin esaslı gelir kaynağını oluşturan ve diğer gelirler içerisinde önemli bir paya sahip olan vergilerin merkezi yönetim ile yerel yönetimler arasında paylaşılması bu açıdan büyük önemi haizdir.

Yerel yönetimlerin vergilerden gelir sağlamaları hususu önemli olmakla birlikte karmaşık bir durum içermektedir. Yerel yönetimlerde vergi gelirleri çeşitli yollarla elde edilmekte olup bunlar; sınırsız vergilendirme yetkisi tanınması, vergi kaynaklarının paylaşılması, genel bütçe vergi gelirlerinden verilen pay, munzam kesir ve munzam vergi yoluyla gelir elde edilmesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Mali kaynakların geliştirilmesi bakımından çok önemli olan yerel vergiler, dünyanın farklı yerlerinde değişik şekillerde ve önemde mevcut bulunmaktadır (Türkoğlu, 2014: 423). Bu farklılıklar, ülkelerin siyasi tercihlerine, yönetim şekillerine, demokrasi algılarına göre oluşmakta olup zaman içerisinde ihtiyaçlara ve koşullara uygun değişimlere uğrayabilmektedir.

Vergilendirme yetkisi, yerel yönetimlerin mali özerkliğini büyük ölçüde belirlemekte olup, yerel yönetimlere mali anlamda özerklik tanınmasının çeşitli sebepleri bulunmaktadır. Bu sebeplerden ilki siyasal ve sosyal nedenlerdir. Yerel yönetimlere vergilendirme alanında yetki tanınması, yerel yönetimlerle demokrasi arasında ilişki olduğuna işaret etmektedir. Zira yerel topluluğun ihtiyaçlarının o yerde ve o halkın katılımı ile belirlenmesi demokrasinin gelişmesine olumlu katkıda bulunmaktadır.

Böylece yerel halkın ihtiyaçları daha kolay ve doğru biçimde efektif olarak belirlenebilecektir. Diğer taraftan merkezi yönetimin mahalli idareler üzerinde mali kaynakları baskı aracı olarak kullanmasının da önüne geçilmesi mümkün olacaktır (Tosuner, 1995: 260-261).

İktisadi ve mali nedenlerle de yerel yönetimlere mali özerklik tanınması gerekmektedir. Bazı vergi gelirlerinin elastikiyeti diğerlerinden farklıdır. Vergi alacağının verimli bir şekilde toplanması sağlamak için nasıl tarh, tahakkuk ve tahsil edileceklerinin belirlemesinin yanında yetkili idarenin hangi vergiyi nasıl alacağını belirlemek de önemlidir. Gayrimenkul vergisi gibi elastik olmayan bazı vergilerin kontrollü bir şekilde uygulanması gerekmektedir. Çünkü uzun dönemde o yerin ekonomik anlamda gelişmesini engelleyici ve kaynak dağılımını etkileyici sonuçlar ortaya çıkabilmektedir. Bu da verginin matrahının düşmesi sonucunu doğurmaktadır. Anılan sebeplerle yerel yönetimlere hizmetlerin gördürülmesinde idari ve mali özerklik tanınması, idari etkinliğin daha iyi sağlanmasına faydalı olacaktır (Tosuner, 1995: 261).

Yerel yönetimlere yeterli mali kaynak tesis edilmesi, sahip oldukları kaynaklar üzerinde tasarruf yetkisi tanınması, bu idarelere güçlü ve özerk kuruluş niteliğini veren en önemli özelliklerdir. Dolayısıyla bu amacın gerçekleştirilmesi için demokratik ve güçlü yerinden yönetimlere sahip ülkelerde başvurulan temel çözüm bazı vergileri toplama yetkisi ile birlikte kaynak sağlama yetkisinin yerel yönetimlere verilmesi olmuştur. Merkezi yönetime karşı güçlü konumda olan yerel yönetimleri bulunan ülkelerde, topluluk karşısında gerçek anlamda sorumlu olabilmeleri sağlanacak biçimde bunlara, kendi harcama ve gelir unsurlarını belirleyebilme yetkileri verilmiştir (Türkoğlu, 2014: 426-427).

OECD ülkeleri arasında yerel yönetimlerin mali özerkliği konusunda yapılan bir çalışmada; Türkiye'nin sahip olduğu vergi gelirlerini merkezi yönetim ile yerel yönetimler arasında yasal mevzuata uygun olarak bölüştürdüğü, paylaşım ile ilgili değişiklik yapma yetkisinin de merkezi yönetime ait olduğu görülmektedir. Ayrıca verginin matrah ve oranı üzerinde yerel yönetimlerin bir yetkisi bulunmamakta olup, bu alanda yetkinin tamamen merkezi yönetime ait olması söz konusudur. Bu göstergeler ışığında bakıldığında, Türkiye'deki yerel yönetimlerin mali özerklik skalasında alt seviyelerde yer aldığı gözlemlenmektedir. Bu da en fazla yerel hizmet üreten yerel yönetim birimi olan belediyelere, kendi öz gelirleri üzerinde yetki tanınmamış olmasının bir neticesi olarak görülmektedir (Yakar ve Gündüz, 2014: 122-124).

4. Belediye Gelirleri Ve Belediyelerin Vergilendirme Yetkisi

Yerel yönetimlerin gelişmiş ülkelerde insan yaşamı üzerine en çok etki eden kurumlar haline gelmesiyle, gördükleri hizmetlerin seviyesi o çevrede yaşayan insanların yaşam kalitesini belirler niteliğe bürünmekle birlikte toplumsal yaşamda ağırlıkları da giderek artmaktadır (Topal, 2004: 119). Sanayi devrimi sonrası artan kentleşmeyle birlikte yerel yönetimlerin görev ve sorumluluklarındaki artış beraberinde kaynak ihtiyacını getirmiştir (Öz, 2012: 63).

Yerel yönetimler, kanunlarla kendilerine verilmiş olan yerel nitelikteki görevleri (kent ve kasabaların aydınlatılması, temizliği, içme kullanma sularının temin edilmesi, kanalizasyon ve bayındırlık işleri, yolların bakım ve onarımı, otopark temini vb.) yerine getirebilmek için mali açıdan yeterli kaynaklara sahip olmalıdır (Keleş, 1987: 63).

Yerel yönetimler içerisinde belediyeler, dünyada olduğu gibi Türkiye'de de en önemli birim olarak ortaya çıkmaktadır. Belediyelerin en önemli problemi olan finansman sorununun öz kaynakların artırılması yoluyla aşılabileceği savunulmakta, bu bağlamda vergi ile ilgili yetkilerinin artırılması önerilmektedir (Topal, 2004: 120). Genel eğilim de demokrasi geleneğinin gelişmesiyle birlikte gelir kaynakları açısından merkezi yönetime daha az bağımlı yerel yönetim birimlerinin mevcudiyeti yönündedir. Ancak bunun yanında son zamanlarda, hizmetlerinin birçoğunun daha etkin şekilde yerine getirilmesinin, bunların kısmen veya tamamen yerel yönetimlerin elinden alınarak merkezi bir görev haline dönüştürmeyi gerektirdiğine de çok tanık olunmaktadır (Keleş, 1987: 64).

Daha önce de belirtildiği gibi, devletler sahip oldukları egemenliğin yansıması olan vergilendirme yetkisinin asli sahibidir. Ancak bu yetkiyi bazı amaçlarla uygun gördükleri ölçüde yerel yönetimlere bırakabilmektedirler (Çağan, 1982: 8). Belediye meclislerinin vergilendirme yetkisi de ülkelerin demokrasi geleneklerine ve idari yapılanma şekillerine göre değişiklikler gösterebilmektedir (Öz, 2012: 63).

En üst norm olan Anayasa'ya göre merkezi yönetim ve yerel yönetimler arasındaki ilişkilerin idarenin bütünlüğü esasına göre yürütülmesi gerekmektedir. Anayasa'nın 127. maddesi hükmü

uyarınca; mahalli idarelerin maliye ile ilgileri kanunla düzenlenecek, mahalli idarelere görevleri ile orantılı gelir kaynaklarının sağlanacaktır. Bu madde gereğince bazı vergilerin tarhi, tahakkuku ve tahsili için yerel yönetimlere kanunla yetki verilmektedir (Akyazan, 2009: 27).

Bu hüküm, yeterli gelir kaynakları sağlanması hususunda belediyelere güvence sunmaktadır. Genel olarak belediye gelirlerinin beş ana gelir unsurundan oluştuğu söylenebilir. Bu unsurlar şu şekildedir (Keleş, 1987: 66):

1. Devlet Vergilerinden Pay Verilmesi,
2. Belediyelerin Öz kaynaklarından elde edilen gelirler,
3. Devlet Tarafından Belediyelere Yapılan Yardımlar,
4. Olağanüstü Gelirler,
5. Para cezaları, ücret, kira gibi diğer gelirler.

1949 yılından itibaren belediye gelirleriyle ilgili kanunlarda birçok değişiklik olmasına rağmen, gelir sisteminin bu yapısıyla beraber merkezi yönetime bağımlılığı büyük oranda aynı kalmıştır (Keleş, 1987: 66). Türkiye’de kaynakların merkezi yönetim ve yerel yönetimler arasında paylaşılması açısından tutarlı bir sistem oluşturulamamıştır. Merkezi yönetim gelir kaynaklarının çoğunu elinde tutma yolunu tercih etmiş ve yerel yönetimlere pay vermede cimri davranmıştır. Bu sebeple yerel yönetimlerin gelirleri genellikle, vergilerden verilen paylardan, merkezi yönetimin yaptığı yardım ve bağışlardan sağlanmıştır (Tavşancı, 2004: 2).

1980 sonrasında tutarsızlığın, etkinlik ve verimlilik düşüklüğünün giderilmesi, belediye gelirlerinin artırılması amacıyla bir takım düzenlemeler yapılmıştır. Türkiye’de belediyelerle merkezi yönetimin mali ilişkisini belirleyen beş temel kanun bulunmaktadır (Yetkin, 2013: 84). Bu kanunlar; 1981 yılında kabul edilen 2464 sayılı “Belediye Gelirleri Kanunu”, 2008 yılında kabul edilen 5779 sayılı “Belediyelere ve İl Özel İdarelerine Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun”, 1319 sayılı “Emlak Vergisi Kanunu”, 5393 sayılı “Belediye Kanunu” ve 5216 sayılı “Büyükşehir Belediyesi Kanunu” olarak karşımıza çıkmaktadır.

5779 sayılı Kanun hükümleri, genel bütçe vergi gelirleri tahsilatının toplamı üzerinden Belediyelere ve Büyükşehir Belediyelerine ayrılan paylar ile ilgili esas ve usulleri düzenlemektedir. Buna göre; belediyelere verilecek pay genel bütçe vergi gelirleri tahsilatının toplamı üzerinden verilen pay, tahsilat toplamından vergi iadelerinin düşülmesinden sonra kalan net miktar üzerinden hesaplanacaktır (m. 2/1). Tahsilat toplamının % 1.50’si büyükşehir dışındaki belediyelere, % 4,50’si ise büyükşehirlerdeki ilçe belediyelerine ayrılmıştır (m. 2/2). Büyükşehir belediyeleri için ise; bunların sınırları içerisinde yapılan genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı toplamı üzerinden hesaplanacak % 6’lık pay ile yine tahsilat toplamı üzerinden büyükşehirlerdeki ilçe belediyelerine ayrılan payların % 30’u büyükşehir belediye payı olarak ayrılmaktadır. Ancak bu payın hesaplanmasında 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu’nun I sayılı ekli listesinde yer alan mallardan elde edilen özel tüketim vergisi hariç tutulmuştur (m. 2/3).

Yerel yönetimlerin gelir kaynakları arasında merkezi idareden aktarılan paylar önemli yer tutmaktadır. Günümüzde merkezi idareden aktarılan payların oranı toplam belediye gelirlerinin yarısından fazladır. Tablo 1’de 2015 ve 2016 yılları için genel bütçe vergi gelirlerinden türlerine göre belediyelere ayrılan payların toplam gelirlerine oranı gösterilmektedir.

Tablo 1: Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Belediyelere Ayrılan Payların Belediyelerin Toplam Gelirleri İçindeki Payı (1.000 TL)

	2015			2016	
	G.B.V.G. Alınan Paylar	Toplam Gelir	%	G.B.V.G. Alınan Paylar	Toplam Gelir
Belediyeler	42.279.007	72.159.838	58,59	46.578.135	80.994.408

Kaynak: Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü: 2016 Yılı Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu, Ankara, Haziran, 2017, s. 107.

2016 yılı için oran %57,51’dir. Bu oran Avrupa ülkeleri ile eş seyir izlemektedir. Ancak öz gelir kalemlerinden en önemlisi olan vergi gelirleri konusunda ciddi farklılıklar bulunmaktadır. Türkiye’de yerel yönetimlerin vergi gelirlerinin düzeyi Avrupa ülkelerindeki yarısı düzeydedir (Akce, 2014: 29-49). Cumhuriyetin ilk yıllarından 1970 yılına kadar olan süreçte belediyelerin toplam gelirleri içerisinde öz gelirlerin payı %40-%60 arasındayken bu tarihten sonra sürekli azalarak %20’ye kadar

gerilemiştir (Güler, 1994: 29). 2015 ve 2016 için belediyelerin öz gelirlerinin toplam gelirleri içindeki payı Tablo 2’de gösterilmektedir.

Tablo 2: Belediyelerin Öz Gelirlerinin Toplam Gelirleri İçindeki Payı (1.000 TL)

	2015			2016	
	Öz Gelir	Toplam Gelir	%	Öz Gelir	Toplam Gelir
Belediyeler	28.404.909	72.159.838	39,36	32.795.182	80.994.408

Kaynak: Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü: 2016 Yılı Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu, Ankara, Haziran, 2017, s. 93.

Belediyelerin vergi gelirlerinin toplam gelirlerine oranı ise Tablo 3’de gösterilmektedir.

Tablo 3: Belediyelerin Vergi Gelirlerinin Toplam Gelirleri İçindeki Payı (1.000 TL)

	2015			2016	
	Vergi Gelirleri	Toplam Gelir	%	Vergi Gelirleri	Toplam Gelir
Belediyeler	10.839.017	72.159.838	15,02	12.225.548	80.994.408

Kaynak: Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü: 2016 Yılı Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu, Ankara, Haziran, 2017, s. 96.

Özellikle son yıllarda artan finansal sorunların çözümünde belediyelerin öz gelirlerinin artırılması gerekliliği savunulmaktadır. Bununla birlikte öz kaynakların artırılmasının önemli olmadığı, belediye gelirlerinin yetersiz olup olmadığının tespitinin aslen belli toplumsal kesimlerin ihtiyaçlarının tatmin düzeyine göre belirlendiği ifade edilmektedir (Güler, 1994: 29). Yine de yerel yönetimleri güçlü olan ülkelerde belediye gelirleri içerisinde öz gelirlerin payının artmakta olduğu görülmektedir (Keleş, 1987: 73). Türkiye’de mevcut kanuni düzenlemelerin yerel yönetimlere yeterli gelir kaynakları sağlamada yetersiz kalması, yerel yönetimlerin mali problemlerini daha da arttırmaktadır (Egeli ve Diril, 2012: 40).

Öz gelire dayanmak, kaynak yaratıcı belediye kavramında somutlanmaktadır. Kaynak yaratıcı belediye kavramı ülkemizde iki ayrı şekilde formüle edilmiş olup bunlardan ilki üretici belediyeçiliktir. Burada belediyenin yatırımlarda kendi ürettiği malzemeleri kullanması, malzeme artması durumunda ise bu malzemeleri satması söz konusudur. Ancak 80’li yıllardan sonra kaynak yaratma yetkisinin bu yöntem çerçevesinde savunulduğuna pek rastlanmamaktadır (Güler, 1994: 30-31).

İkincisi ise vergici belediyeçiliktir. Kaynak yaratmak, yerel vergi oranlarının yerel belediyeler tarafından belirlenmesi ve genel vergilere oran eklenmesi şeklinde gerçekleştirilmektedir. Bu modelin demokratikleşmeye ciddi katkılar sağlayacağı öne sürülmektedir. Zira bu modelin mükelleflerin harcamalara karşı daha duyarlı olmasına ve yönetimi desteklemeye daha istekli davranmalarına, yönetiminde de daha sorumlu davranmasına yol açması öngörülmektedir (Güler, 1994: 31).

Belediyelerin finansman kaynakları, ülkelerin yönetim yapısına göre farklılık gösterebilmektedir (Egeli ve Diril, 2012: 33). Belediyelerin vergilendirme yetkisini kullanarak elde edebilecekleri gelirler öz gelirleridir. Belediyelerin öz kaynakları 2464 sayılı “Belediye Gelirleri Kanunu”nda düzenlenmiştir. Bu kanun belediye gelirlerini; vergiler, harçlar ve harcamalara katılma payı olarak üç ana gruba ayırmaktadır. Konunun daha iyi anlaşılması için bu kalemler altında yer alan gelir türleri incelenecektir.

2464 Sayılı Kanun’un “Belediye Vergileri” başlıklı birinci kısmı altında Meslek Vergisi (1987 tarihli 3365 sayılı Kanun’un 1. maddesi ile mülga), İlan ve Reklam Vergisi, Eğlence Vergisi, Akaryakıt Tüketim Vergisi (1984 tarihli 3074 sayılı Kanun’un 1. maddesi ile mülga), Haberleşme Vergisi, Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi, Yangın Sigortası Vergisi ile Çevre ve Temizlik Vergisi yer almaktadır.

İlan ve Reklam Vergisinin konusu; belediye sınırları ve mücavir alanları içerisinde yapılan her türlü ilan ve reklamdır (m. 12/1). İlan ve reklam vergisinin tarife ve oranı Kanun’un 15. Maddesinde, alınabilecek vergi tutarının en az ve en çok miktarı belirtilmek suretiyle yer almaktadır. Belediye meclislerine ait olan alt ve üst sınırları belirleme yetkisi ise 2464 Sayılı Kanun’un 96/B maddesini iptal eden 2011 tarihli Anayasa Mahkemesi kararından sonra Bakanlar Kurulu’na verilmiştir. Bu karar son bölümde ayrıntıları ile inceleneceği için burada değinmekle yetinilmiştir. Bakanlar Kurulu, 2014/5896 sayılı ve 10.02.2014 tarihli kararıyla ilan ve reklam vergisinin kanunda belirtilen maktu

tarifeye uygun miktarlarını belirlemiştir. Bu karar 28917 sayılı ve 18.02.2014 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanmıştır. İlan ve Reklam Vergisi, ilan ve reklamların yayınlandığı, dağıtıldığı veya teşhir edildiği yerin belediyesine verilir.

Eğlence Vergisinin konusunu ise; Kanun’un 21. maddesinde belirtilmiş olan ve belediye sınırlarıyla mücavir alanlar içerisinde yer alan eğlence işletmelerinin faaliyetleri oluşturmaktadır (m. 17). Eğlence vergisinin oran ve miktarı ise 21. maddede düzenlenmiştir. Bu madde kapsamında düzenlenmiş olan vergi harç ve tarifeleri ile ilgili, yukarıda belirttiğimiz Bakanlar Kurulu kararının uygulanacağı ifade edilmiştir. Ayrıca, Kanun’da biletle girilmesi zorunlu olmayan bar, gazino, pavyon, taverna, gece kulübü, diskotek, kabare, bilardo, dansing ve masa futbolu salonları gibi eğlence mekanlarında matrah tespiti için belediye meclislerine bırakılan yetki, 24.05.2013 tarihli ve 6487 sayılı Kanun’un 14. maddesi hükmü uyarınca değiştirilmiş ve “bu Kanunun 96. maddesine göre tespit edilen miktardır” ibaresine yer verilmiştir. Eğlence Vergisi, ilgili belediyeye ödenir.

Haberleşme Vergisinin konusu; Posta Telefon Telgraf işletmesi tarafından belediye sınırları ve mücavir alanlar içerisinde tahsil edilen telefon, teleks, faksimli ve data ücretleri (devir, tesis ve nakil ücretleri) olarak belirtilmiştir (m. 29). Verginin oranı ise Kanun’da %1 olarak düzenlenmiştir. Haberleşme Vergisi, ilgili belediyeye ödenir.

Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisinin konusunu; belediye sınırları ile mücavir alanlar içerisinde tüketilen elektrik ve havagazı oluşturmaktadır (m. 34). Verginin oranı ise Kanun’da üç başlık altında sayılan işler için satış bedeli üzerinden %1 ve %5 olarak belirlenmiştir. Vergi, ilgili belediyeye ödenir.

Yangın Sigortası Vergisinin konusu; menkul ve gayrimenkul mallar için belediye sınırları ve mücavir alanlar içerisinde yapılan yangın sigortası sebebiyle alınan primler olarak düzenlenmiştir (m. 40). Oran, Kanun’da %10 olarak tespit edilmiştir. Vergi, mükellefin bağlı bulunduğu belediyeye ödenir.

Çevre ve Temizlik Vergisinin konusunu ise; belediyelerin çevre ve temizlik hizmetlerinden yararlanan, belediye sınırları ve mücavir alanlar içerisinde bulunan konut, işyeri ve sair şekillerde kullanılan binalar oluşturmaktadır (m. 44). Konutlara ait olan çevre ve temizlik vergisinin hesaplanması, su tüketim miktarı esas alınarak metreküp başına büyükşehirlerde 15 Ykr, diğer yerlerde 12 Ykr olarak yapılmaktadır. İşyerleri ve sair şekilde kullanılan binalara ait temizlik vergisi ise Kanun’da gösterilen tarifeye uygun olarak alınmaktadır.

Çevre ve Temizlik Vergisi belediyelerce tahsil edilir. Ancak su ve kanalizasyon hizmetleri ayrı bir kanunla düzenlenmiş bulunan büyükşehirlerde, büyükşehir belediyeleri sınırları ve mücavir alanları için su ve kanalizasyon idaresince tahsil edilir. Su ve kanalizasyon idareleri tarafından tahsil edilen Çevre ve Temizlik Vergisi ve gecikme zammı ilgili belediyeye ödenir. Ayrıca tahsil edilen bu vergi ve gecikme zammının %20’sini çöp imha tesislerinin imha kurulması ve işletilmesi amacına özgü olmak üzere büyükşehir belediyesi hesabına aktarılır. Büyükşehir belediye sınırları içerisindeki belediyeler tarafından tahsil edilmesi durumunda da aynı oranda aktarım yapılması söz konusudur.

2464 sayılı kanun kapsamında düzenlenmeyip 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu’nda yer verilen Emlak Vergisi, 3239 sayılı kanun ile 1985 yılında belediye vergisi haline getirilmiştir. Emlak vergisi; bina ve arazi vergisi olarak iki şekilde düzenlenmiştir. Bina vergisinin konusunu; Türkiye sınırları içerisinde bulunan binalar oluşturmaktadır (1319 sayılı Kanun m. 1). Verginin oranı meskenler ve diğer binalar için farklı belirlenmiş olup; meskenlerde binde bir, diğer binalarda ise binde ikidir (1319 sayılı Kanun m. 8). Arazi vergisinin konusunu ise; Türkiye sınırları içerisinde bulunan arazi ve arsalar oluşturmaktadır (1319 sayılı Kanun m. 12). Verginin oranı araziler için binde bir, arsalar için binde üçtür (1319 sayılı Kanun m. 18). Bu oranlar hem bina hem arazi vergisi için, 5216 sayılı Kanun kapsamında yer alan büyükşehir belediye sınırları ve mücavir alanları içerisinde %100 artırımlı olarak uygulanmaktadır. Bakanlar Kurulu vergi oranlarını yarısına kadar indirmeye ve üç katına kadar çıkarmaya yetkisine sahiptir. Bina ve arazi vergisi ilgili belediye tarafından toplanmaktadır. İl veya ilçe sınırlarında birden fazla belediye bulunması durumunda, belediye sınırları veya mücavir alanlar dışında kalan bina ve araziye ait verginin tarhına yetkili belediye, ilgili valilerce belirlenecektir (1319 sayılı Kanun m. 11-21). Emlak vergisinin belediyelere devredilmesi, mali özerklik açısından olumlu olsa da oranın düşüklüğü ve belirleme yetkisinin belediye meclisleri yerine Bakanlar Kurulu’na bırakılması eleştirilmiştir (Yüce: 27).

2464 sayılı kanunda yer alan bir diğer gelir unsuru da harçlardır. Kanunun, belediye harçları başlıklı ikinci kısmında, Temizleme ve Aydınlatma Harcı (1985 tarihli 3239 sayılı Kanun’un 1.

maddesi ile mülga), İşgal Harcı, Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcı, Kaynak Suları Harcı, Tellallık Harcı, Hayvan Kesimi, Muayene ve Denetleme Harcı, Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcı, Bina İnşaat Harcı ve Çeşitli Harçlar yer almaktadır.

İşgal harcının konusunu; belediye sınırları içerisinde yer alan, kanunda sayılmış olan yerlerden birinin satış veya sair gayelerle ve yetkili merciden izin alınmak suretiyle geçici olarak işgali oluşturmaktadır (m. 52). Harcın tarifesi, kanunda en az ve en üst sınırlar belirlenmek suretiyle gösterilmiştir. Bu madde kapsamında düzenlenmiş olan vergi harç ve tarifeleri ile ilgili, 2014/5896 sayılı Bakanlar Kurulu kararının uygulanacağı ifade edilmiştir. İşgal harcı, belediyelere ödenecektir.

Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcının konusunu; belediyelerin iznine bağlı olarak milli bayram günlerinde çalışabilmek için ruhsat verilmesi oluşturmaktadır (m. 58). Bu harcın tarifesinin işin içeriğine göre belirleneceği ve senelik 20 TL'den az ve 800 TL'den fazla olmayacağı düzenlenmiştir. 2013 yılında yapılan değişiklik öncesi, miktarlar arasında harcı belirleme yetkisi belediye meclislerine aiten 6487 sayılı ve 24.05.2013 tarihli Kanunun 15. maddesi ile yapılan değişiklik sonrası bu ibare kaldırılmış ve 96. maddeye göre belirlenmesi hüküm altına alınmıştır. Bu madde kapsamında düzenlenmiş olan vergi harç ve tarifeleri ile ilgili, 2014/5896 sayılı Bakanlar Kurulu kararının uygulanacağı ifade edilmiştir.

Kaynak Suları Harcının konusunu; işlenmiş sular da dahil olmak üzere özel kaplara doldurulmak suretiyle satılması amaçlanan kaynak sularının belediyelerce kontrol edilerek ait oldukları kaynakları gösterecek özel işaretlerin bu kaplara konulması oluşturmaktadır (m. 63). Bu harç, kanunda belirtilen en az ve en çok miktarlar arasında Bakanlar Kurulu tarafından düzenlenen tarifeye göre alınmaktadır. Madde kapsamında düzenlenen harç oranları, 25808 sayılı ve 07.05.2005 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 2005/8730 sayılı ve 13.04.2005 tarihli Bakanlar Kurulu kararında gösterilmiştir. Bu harç, özel işaret koyan belediyeye, bu iş esnasında peşin olarak ödenir. Başka belediye sınırları içerisinde satışa arz edilmesi durumunda ise tekrar harç alınmaz.

Tellallık Harcının konusunu; belediye sınırları ve mücavir alanlar içerisinde yer alan ve belediyelerin sahip olduğu balıkthane, hal, mezar yerleri ve ilgili kişinin arzusuna göre belediye tellalı ve münadisi bulunduran başkaca yerlerde, tüzel veya gerçek kişilerce her şekilde her çeşit menkul ve gayrimenkul mal ve mahsullerin satışı oluşturmaktadır (m. 70). Tellallık Harcının oranı kanunda; %2 olarak belirlenmiştir. Ancak satışın 100 Yeni Türk Lirasını aşması durumunda, aşan kısım için oran %1 olarak düzenlenmiştir.

Hayvan Kesimi, Muayene ve Denetleme Harcının konusunu; belediye sınırları ve mücavir alanlar içerisinde yer alan, belediye ya da yetkili kurumlarca izin verilmesine bağlı olarak özel kişi veya kuruluşlarca kurulan mezbaha ve kanaralarda hayvanların kesim öncesinde ve kesimden sonra muayene edilmesi ya da bu alanlar dışında kesilen hayvanların belediye sınırları içerisinde satılması durumunda etlerin sağlık açısından kontrolü ve muayenesi oluşturmaktadır (m. 72). Harcın tarifesi; kanunda en az ve en çok miktarları belirtmek suretiyle düzenlenmiştir. Bu maddede düzenlenen oranlar ile ilgili, yukarıda da belirtilen 2005/8730 sayılı Bakanlar Kurulu kararının uygulanacağı ifade edilmiştir.

Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcının konusunu; ilgili kanun ve tüzük hükümleri uyarınca ölçü ve tartı alet ve araçlarının, ölçüklerin damgalanması oluşturmaktadır (m. 76). Bu harcın tarifesi de kanunda en az ve en çok miktarlar belirtmek suretiyle gösterilmiştir. Bakanlar Kurulu'nun 2005/8730 sayılı kararında, bu maddede düzenlenen harç oranlarıyla ilgili tarife belirlenmiştir.

Bina İnşaat Harcı ise 2464 sayılı Kanun Ek Madde 1 ve 6 arasında düzenlenmiştir. Harcın konusu genel olarak; belediye sınırları ve mücavir alanları içerisinde ilave ve tadiller de dâhil olmak üzere yapılan her çeşit bina inşaatı için alınan inşaat ve tadilat ruhsatı alınmasıdır. Bu harç, ruhsat alınmasından önce ilgili belediyeye ödenir. Harcın tarifesi, konut ve işyeri ihtiyacı için ayrı ayrı olmak üzere, kanunda en az ve en çok miktarlar belirtmek suretiyle düzenlenmiştir. Kanunda düzenlenen harç oranları ile ilgili olarak 2005/8730 sayılı Bakanlar Kurulu kararında belirlenen tutarlar uygulanmaktadır.

Son olarak Çeşitli Harçlar başlığı altında; Kayıt ve Suret Harcı, İmar ile İlgili Harçlar, İşyeri Açma İzin Harcı, Muayene, Ruhsat ve Rapor Harcı, Sağlık Belgesi Harcı ve Esnaf Belgesi Muaflığı Harcı düzenlenmiştir. Bu harçların tarifeleri 84. maddede en az ve en çok tutarları gösterilmek suretiyle belirtilmiştir.

Bu gelirlerle ilgili büyükşehir belediyeleri ile ilçe belediyeleri arasında yetki paylaşımının nasıl olduğunu belirlemek için 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu'nda yer alan hükümlere bakmak

gerekmektedir. Kanun, büyükşehir belediyesi ile büyükşehir sınırları içerisinde yer alan belediyeleri kapsamına almakta ve aralarındaki ilişkiyi düzenlemektedir. Büyükşehir belediyesi de diğer belediyeler gibi idari ve mali yönden özerkliğe sahip olup kanunla kendisine verilen vazife ve sorumlulukları yerine getirmektedir.

Kanunun 23. maddesinde büyükşehir belediyesinin gelirleri düzenlenmiştir. Buna göre; 2464 sayılı Kanununda belirtilen oran ve ilkeler çerçevesinde büyükşehir belediyesince toplanacak at yarışları dâhil müşterek bahislerden tahsil edilen Eğlence Vergisinin %20'si, müşterek bahse konu yarışların gerçekleştirildiği yer belediyesine, %30'u diğer ilçe belediyelerine nüfusları baz alınarak dağıtılır. Kalan %50 büyükşehir belediyesine aittir. Büyükşehir belediyesine ait olan spor, eğlence ve dinlenme yerleri ile yeşil sahalara, sosyal ve kültürel tesisler içerisinde tahsil edilen her çeşit vergi resim ve harçlar bu belediyeye aittir. 5216 sayılı Kanunun 7/1-g maddesinde söylenen alanlarla bu alanlara cephesi olan binaların üzerinde yer alan her çeşit ilan ve reklamların vergisi de büyükşehir belediyesine aittir. Ayrıca bu hizmetlerin büyükşehir belediyesince gerçekleştirilmiş olması koşuluyla, 2464 sayılı Kanunda belirtilen oran ve ilkelerle göre toplanan yol, su ve kanalizasyon harcamalarına katılma payları da büyükşehir belediyesine aittir.

2464 sayılı Kanun'un 1981 yılında ilk yayımlanan halinde bazı vergi ve harçlar için belediyelere tutar ve oranları belirleme yetkisinin verildiği görülmektedir (Bozdoğan ve Çataloluk, 2017: 441). Oran ve tutarları belirleme yetkisi bu kanunla getirilmiş değildir. Bu kanundan önce de belediyelere benzer yetki verildiği görülmektedir. 2464 sayılı Kanun'un ilk halinde ifade edilen yukarıdaki düzenlemeler doğrultusunda belediyeler vergilendirme yetkisini uzun süre kullanmışlardır (Yakar ve Gündüz, 2014: 125). Ancak 2011 yılında Anayasa Mahkemesinin 2464 sayılı Kanun'un 96/B maddesini iptal etmesi üzerine, 2013 yılında çıkarılan 6487 sayılı Kanun ile bu yetkileri Bakanlar Kurulunun kullanacağı düzenlenmiştir.

Görüldüğü üzere kanunda aşağı ve yukarı sınırları gösterilen belediye harçlarının büyük çoğunluğu 2005/8730 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla belirlenirken, 2011 yılında Anayasa Mahkemesi'nin vermiş olduğu iptal kararı¹ sonrası belediye vergilerinin tarifeleri de 2014/5896 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla belirlenmiştir².

¹ E. 2010/62 ve K. 2011/175 sayılı 29.12.2011 tarihli Anayasa Mahkemesi Kararı (<http://kararlaryeni.anayasa.gov.tr/Karar/Content/e0da3b2c-10b3-4dea-b914-b1a5a29c3ac9?excludeGereke=False&wordsOnly=False>) (15.01.2018).

² Kararın gerekçesinde ise öncelikle verginin anayasal sınırlar içerisinde salınması ve toplanması zorunluluğundan bahsedilmiş, Anayasa'nın 73. maddesinde yer alan ilkelere ve vergilerle ilgili özel olarak düzenlenmiş kanunilik ilkesine dikkat çekilmiştir. Keyfi uygulamaların önlenmesi için vergilendirme ile ilgili belli başlı temel unsurların kanunlarla düzenlenmesi gerektiği; ancak kanun koyucunun her konuyu bütün kapsam ve ayrıntılarıyla kanunla düzenlemesinin mümkün olmadığı durumlarda sınırları çizilerek ve bu sınırlar içerisinde kalmak şartıyla uygulamaya dair konularda yürütme organına açıklayıcı ve tamamlayıcı nitelikte idari işlem yapma yetkisi verilebileceği belirtilmiştir. Karar gerekçesinin son kısmı ise şu şekildedir:

"İtiraz konusu kuralda, belediye gelirleri arasında yer alan bazı vergilerin maktu tarifelerini, kanunda belirlenen alt ve üst sınırlar arasında kalmak kaydıyla belirleme yetkisi belediye meclislerine verilmiştir. Belediye meclislerine verilen bu yetki, kanun koyucu tarafından vergilemenin temel öğelerinin belirlenerek uygulamaya, tekniğe ve uzmanlığa ilişkin konularda yürütme organına verilen düzenleyici idari işlemlerde bulunma yetkisi ya da kanunla getirilen bir düzenlemeyi açıklayıcı ve tamamlayıcı nitelikte verilen bir yetki olmayıp doğrudan vergi miktarının belirlenmesine ilişkin bir yetkidir.

Anayasa'nın 73. maddesinin dördüncü fıkrasında, 'vergi, resim, harç ve benzeri yükümlülüklerin muaflık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Bakanlar Kuruluna verilebilir' denilmektedir. Buna göre, Bakanlar Kurulu, yasanın belirttiği alt ve üst sınırlar içinde değişiklik yapabilecek, ancak bu sınırları aşacak biçimde herhangi bir düzenleme getiremeyecektir. Bakanlar Kurulu'na verilen bu yetki istisnai bir yetkidir. Vergilendirmede esas kural, vergilerin kanunla konulup, kaldırılması ve değiştirilmesidir. Dolayısıyla bu konularda yukarı ve aşağı sınırları belirleme yetkisi kanun koyucuya aittir. Bu sınırlar içinde değişiklik yapma yetkisi ise kanunun öngörmesi koşuluyla ancak Bakanlar Kurulu'na verilebilir.

Bu nedenle, belediye meclislerine vergi tarifesini belirleme yetkisi veren kural Anayasa'nın 73. maddesine aykırıdır. İptali gerekir.

Ancak Anayasa Mahkemesi yukarıda belirtilen iptal kararının üzerinden çok geçmeden belediyelerin vergilendirme yetkisi ile ilgili ilk karardan farklı bir karara³ imza atmıştır. Anayasa Mahkemesi bu kararda anayasaya aykırılık bulunmadığı sonucuna ulaşmıştır⁴. Ancak esas incelenmesinde de belirttiği gibi harçlar da vergiler gibi kabul edildiği için vergilendirme yetkisinin kapsamına girmektedir. 2011 yılında verilen kararda ise bu yetkinin belediye meclisince kullanılmasının Anayasa'nın 73. maddesinde aykırılığı sebebiyle iptal kararı vermişti. Son kararda ise salt 73. madde yönünden değerlendirme yapmamış, yerel yönetimlerle ilgili 127. madde ve Avrupa Yerel Özerklik Şartı'nın 9. maddesi de kararda esas almış ve ilk kararın aksine Anayasa'ya aykırılık olmadığına hükmetmiştir. Ülke çapında uygulanma ve yerel nitelikli olma şeklinde İkili bir ayrıma giderek 73. Maddenin uygulanma alanını daraltmıştır. Vergi, resim ve harçların yerel özelliğe sahip olması durumunda 73. maddede yer alan ilkenin dışında kalacağını, dolayısıyla da yerel nitelikli vergiler için belediye meclislerinin vergilendirme yetkisi bulunduğu sonucuna varmıştır. Ancak böyle bir ayırım Anayasa'nın hiçbir maddesinde yoktur (Yakar ve Gündüz, 2014: 138). Bu kararda harcın tarifesi belirleme yetkisinin belediye meclislerine ait olması Anayasa'ya aykırı bulunmamasına rağmen 6487 sayılı ve 24.05.2013 tarihli Kanunla değiştirilmiştir. Harcın, 2014/5896 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla belirlendiği görülmektedir. Son değişiklikler sonrasında, 2464 sayılı Kanun'da belediye meclislerinin tarife belirleme yetkisi bulunmadığı görülmektedir.

2464 sayılı Kanuna bakıldığında belediye gelirlerin ya Bakanlar Kurulu Kararı ile ya da kanun tarafından belirlendiği görülmektedir. Bu sebeple belediye öz gelirleri içerisinde çok önemli bir yere sahip olan vergi, harç ve katılma paylarının oran ve tutarlarını belediyelerin tespit etme yetkisi bulunmadığı sonucuna ulaşılmaktadır (Yakar ve Gündüz, 2014: 130).

³ E. 2012/158 ve K. 2013/55 sayılı 10.04.2013 tarihli Anayasa Mahkemesi Kararı (<http://kararlaryeni.anayasa.gov.tr/Karar/Content/c77ced33-91f9-4dd2-af7f-c08679b65204?excludeGerekece=False&wordsOnly=False>) (17.01.2018).

⁴ Kararda; tatil günlerinde çalışma ruhsatı başvurusu üzerine, 2464 sayılı Kanun'un 60. maddesi uyarınca Belediye Meclisince harç miktarının belirlendiği kararda yer alan "belediyenin belirlemiş olduğu" ibaresinin iptali için başvuru İzmir 1. Vergi Mahkemesinin, kanun maddesini Anayasa'nın ikinci, onuncu ve 73. maddelerine aykırı bularak iptal istemi incelenmiştir.

Esas incelemesi sonucunda; harçların da vergiler gibi anayasal sınırlar içerisinde kanunla konulmasının zorunluluğu belirtilmiştir. Anayasa'nın 127. maddesinde öngörülen yerel yönetimlerin özerkliği ilkesinin mali özerkliği de kapsamına aldığı, mali özerkliğin de merkezi yönetimin malvarlığından ayrı bir mal varlığı, bağımsız gelir kaynakları ve bütçeye sahip olunması anlamına geldiği ifade edilmiştir. Gerekçe şu şekildedir:

"Anayasa'nın 73. maddesinin dördüncü fıkrasında, Bakanlar Kuruluna tanınan yetki, etki ve sonuçları itibarıyla bölünebilir olmayan, merkezi idare tarafından ülke çapında uygulanan vergilere ilişkin bir yetkidir. 2464 sayılı Kanun'da yer alan vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerle bakıldığında ise hepsinin mahalli niteliğinin öne çıktığı görülmektedir. Anılan dördüncü fıkra Bakanlar Kuruluna verilen yetki, mahalli müşterek ihtiyaçların karşılanması amacıyla yerel bazda yerel yönetimlerin yetkilendirilmesine engel teşkil etmemektedir. Esasen mahalli idarelerin yerel düzeydeki müşterek ihtiyaçlarının karşılanmasında kendilerine bir takım mali yetkiler tanınması Anayasa'nın 127. maddesinde belirtilen idari ve mali özerkliklerinin gereğidir. Bir başka ifadeyle yerel özelliği baskın olan vergi, resim ve harçların, sınırları belli edilmek kaydıyla yerel idarelerin yetki alanları içinde bırakılması demokratik devlet ilkesine uygun düşmektedir.

... düzenlemenin, merkezden yönetimin görev yükünü hafifletmeyi de amaçladığı anlaşılmaktadır.

... belediyelerin hizmet maliyetlerinin ve buna karşılık gelirlerinin bir kısmının kendi yetkili organları tarafından belirlenmesi, Anayasa'nın 127. maddesinde ifade edilen "yerel yönetimlerin özerkliği" ilkesine de uygundur.

Vergilendirme yetkisinin sahibi olan Devletin, bu yetkisini uygun göreceği sınırlar içinde ülke çapında uygulanan vergiler yönünden Bakanlar Kurulu eliyle kullanması Anayasa'nın 73. maddesinin gereğidir. Ancak yerel idarelere vergilendirme konusundaki yasama yetkisi devredilmeksizin, bir kısım vergi, resim, harç ve benzeri yükümlülükler bakımından yerel idarelere kanunda tespit edilmiş sınırlar içinde belirleme yetkisinin verilmesini öngören kuralda, Anayasa'nın 73. ve 127. maddelerine aykırı bir durumun bulunmadığı açıktır.

Nitekim Türkiye'nin de onaylamış olduğu Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nın 9. maddesinin (3) numaralı fıkrasında da, "Yerel makamların mali kaynaklarının en azından bir bölümü, kanunun koyduğu sınırlar dâhilinde, oranlarını kendilerinin belirleyebilecekleri yerel vergi ve harçlardan sağlanacaktır." biçiminde bir düzenleme yer almaktadır.

Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 73. ve 127. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir."

Yerel yönetimlere bazı vergileri toplama yetkisinin verilmesi, verginin matrah ve oranını belirleyebilecekleri ya da istisna ve muafiyetlerde değişiklik yapabilecekleri anlamına gelmemektedir. Zira Anayasa’da yer alan 73. maddenin 3. ve 4. fıkraları kısıtlayıcı ve sınırlayıcı hükümler içermektedir. Bu sebeple Türkiye’de yerel yönetimlere sınırsız bir vergilendirme yetkisinin tanınması söz konusu değildir (Tavşancı, 2004: 3).

Ancak; Bakanlar Kurulu’nun sahip olduğu yetkinin kullanılması aşamasında yerel yönetimlerin alınan kararlara katılımının sağlanması, yerel yönetimlerin vergilendirme sürecinde karar mekanizmaları içerisinde etkinliğinin sağlanması, mali özerklik için önemlidir. Mali özerklik dâhilinde mali şeffaflık ve hesap verilebilirlik ilkelerine uyulmasıyla, yerel yönetimlere matrah ve nispetini tespit etme yetkisi tanınması gerekmektedir (Egeli ve Diril, 2012: 40).

Sonuç

Vergilendirme yetkisi, devletin gelir kaynakları sağlama konusunda sahip olduğu en önemli güçtür. Bu gücün ülke içerisinde sınırlandırılması, diğer bir ifadeyle kamu tüzel kişilerine devredilmesi de, ülkelerin siyasi tercihlerine, yönetim şekillerine, demokrasi algılarına göre oluşmakta olup zaman içerisinde ihtiyaçlara ve koşullara uygun değişimlere uğrayabilmektedir.

Bu kapsamda yerel hizmetleri yürütmekle görevli olan ve seçmenlerine karşı sorumlu bulunan belediyelerin vergilendirme yetkisi, son yıllarda artan önemleri dolayısıyla daha da kritik hale gelmiştir. Mali özerkliğin sağlanması ve merkezi yönetime karşı güçlü konumda olabilmeleri için demokratik yönetime sahip ülkelerde vergilendirme yetkisinin sınırlı da olsa belediyelere verilmesi yolu tercih edilmektedir. Bu durum, yerel vergilerin ihtiyaca uydurulabilmesi ve hızlı karar alabilme gibi faydaları bünyesinde taşımaktadır. Ayrıca merkezi yönetimin yetkinin yanında sorumluluğu da devretmesi söz konusu olmaktadır.

Türkiye’de kaynakların merkezi yönetim ve yerel yönetimler arasında paylaşılması açısından tutarlı bir sistem oluşturulamamıştır. Bazı vergileri toplama konusunda yerel yönetimlere yetki verilmiş olsa da Anayasa’nın 73. maddesindeki sınırlamalar sınırsız vergilendirme yetkisi devrinin karşısında durmaktadır.

Belediyelerin vergilendirme yetkisi konusunda Anayasa Mahkemesi, çalışmada da ayrıntılı şekilde incelenen iki karara imza atmıştır. İki karar da göz önüne alındığında, ilk kararın Anayasa’da yer alan somut kurallara daha uygun olduğu görülmekle birlikte, yerel yönetimlerin mali özerkliğinin sağlanması, uluslararası anlaşmaların gereklerine ve çağın getirdiği ihtiyaçlara uygunluk açısından Anayasa Mahkemesi’nin son kararının da pratikte ihtiyaçları daha iyi karşıladığı kabul edilmelidir.

Bu sebeplerle, Anayasa’nın 73. maddesinde Avrupa Yerel Özerklik Şartı’na uygun olarak revizyona gidilmesinin, demokratik hukuk devleti ve yerel yönetimlerin mali özerkliğinin tam anlamıyla sağlanabilmesi ve etkin şekilde çalışması açısından yararlı olacağı kanaatine varılmıştır.

Kaynakça

- Akce, T. (2014). Türkiye’de Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Belediyelere Ayrılan Payların Analizi. *Sayıştay Dergisi*. (94). 29-51.
- Akyazan, A. E. (2009). Vergilendirme Yetkisinin Türkiye’deki Gelişimi. *TBB Dergisi*. (80). 1-30.
- Bozdoğan, D, Çataloluk, C. (2017). Belediyelerin Vergilendirme Yetkisinin Kanunilik İlkesi Açısından İncelenmesi. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*. 7(3). 433-444.
- Bozdoğan, D. İlk. E. (2016). Vergilendirme Yetkisinin Bir Sınırlandırıcısı Olarak Hukuki Güvenlik İlkesi. *Journal of International Management, Educational and Economics Perspectives*. 4(2) 2016. 28-38.
- Budak, T. *Yakar. S. (2007). Vergilendirme Yetkisinin Sınırlandırılması. Ç. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 16(1). 2007. 133-144.
- Çağan, N. (1982). Vergilendirme Yetkisi. *Kazancı Hukuk Yayınları*. İstanbul. 1982.
- Egeli, H. Diril, F. (2012). Türkiye’de Yerel Yönetimlerde Mali Özerklik ve Vergilendirme Yetkisi. *Sayıştay Dergisi*. (84). 2012. 25-44.
- Güler, B. (1997). Belediye Gelirlerinin Yapısı: 1925-1989. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*. 3(1). 19-37.
- Güneş, G. (2011). Verginin Yasallığı İlkesi. *On İki Levha Yayıncılık*. İstanbul.
- Karakoç, Y. (1996). Türk Hukuku’nda Vergi Kanunlarının Anayasa’ya Uygunluğunun Yargısal Denetimi. *Anayasa Yargısı* 13. Anayasa Mahkemesi Yayını. Ankara.
- Keleş, R. (1987). Belediye Gelirleri. *Amme İdaresi Dergisi*. 20(4). 63-87.
- Öncel, M. Kumrulu, A. Çağan N. (1992). Vergi Hukuku. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları No: 494*. Ankara.
- Öz, S. (2012). Anayasa Mahkemesinin Belediye Meclislerinin Vergilendirme Yetkisiyle İlgili Kararına İlişkin Bir Değerlendirme. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*. 67(4). 63-88.
- Saraçoğlu, F. (2003). Vergilendirme Yetkisi ve Türkiye – Avrupa Birliği İlişkileri. *Gazi Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*. 5(3). 175-189.

- Tavşancı, A. (2004). Türkiye’de Yerel İdarelerin Vergilendirme Yetkisi Ve 1982 Anayasası. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 4(1). 1-14.
- Topal, A. K. (2004). Belediyelerin Özgelirlerinin Artırılmasında Vergilendirme Yetkisi: Ülkeler Arası Bir Karşılaştırma. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi. 18(3-4). 119-133.
- Tosuner, M. (1995). Mahalli İdarelerde Vergilendirme Yetkisi. D.E.Ü.İ.İ.B.F. Dergisi, 10(II). 259-272.
- Türkoğlu İ. (2014). Belediyelerde Vergilendirme Yetkisi. C. Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi. 15(1). 421-432.
- Yakar, S. Gündüz, İ. O. (2014). Türkiye’de Belediyelerin Vergilendirme Yetkisi: “Var” mı “Yok” mu İşte Bütün Mesele Bu. Sayıştay Dergisi. 92. 117-141.
- Yetkin, H. (2013). Merkezi Yönetim ve Yerel Yönetim Arasındaki Mali İlişkide Belediyelerin Rolü: Karşılaştırmalı Bir İnceleme. Hukuk Ve İktisat Araştırmaları Dergisi. 5(2). 77-92.
- Yüce, M. Belediye Hizmetleri ve Vergi Gelirleri Hakkında Bir Değerlendirme. 20-29.

Sosyoekonomik Boyutlarıyla İNOVASYON



**HONORARY CO-PRESIDENTS OF THE CONGRESS / KONGRE
ONURSAL EŐ BAŐKANLARI**

- Prof. Dr. Ahmet Kemal ÇELEBİ (President of Manisa Celal Bayar University)
Prof. Dr. Muzaffer ELMAS (President of Sakarya University)
Prof. Dr. Fadıl HOCA (President of International Vision University)
Prof. Dr. Yusuf ULCAY (President of Uludağ University)
Prof. Dr. Kerim ÖZDEMİR (President of Balıkesir University)
Prof. Dr. Tahsin Erkan TÜRE (President of International University of Sarajevo)
Prof. Dr. Aleksandar ANDREVIC (President of Educons University)
Prof. Dr. İbrahim USLAN (President of Gazi University)
Prof. Dr. Edalet MURADOV (President of Azerbaijan State University of
Economics)
Prof. Dr. Sebahattin BALCI (President of Kyrgyz Turkish Manas University)
Prof. Dr. Abdilbaed Asanovi Mamasıdıkov (President of International
University in Jalalabad City)
Prof. Dr. Erdal ÇELİK (President of Dokuz Eylul University)
Prof. Dr. Muhsin KAR (President of Niğde Ömer Halisdemir University)
Prof. Dr. Gulchohra Mammadova (President of Azerbaijan University of
Architecture and Construction)
Prof. Dr. Şeref ATEŐ (President of Yunussemre Institute)

**COORDINATORS OF THE CONGRESS / KONGRE
KOORDİNATÖRLERİ**

- Prof. Dr. Mustafa MIYNAT(Manisa Celal Bayar University)
Prof. Dr. Ahmet Vecdi CAN (Sakarya University)
Prof. Dr. Şakir SAKARYA (Balıkesir University)
Prof. Dr. Mehmet YÜCE (Uludağ Universtiy)
Prof. Abdulmecit NUREDİN (International Vision University)
Prof. Mensur NUREDİN (International Vision University)

ORGANISATION COMMITTEE / ORGANİZASYON KOMİTESİ

Assoc. Prof. Coşkun ÇILBANT (Manisa Celal Bayar University)

Assoc. Prof. Mine BİNİŞ (Balıkesir University)

Assoc. Prof. Aydem ÇİFTÇİOĞLU (Uludağ University)

Assoc. Prof. Fevzi Serkan ÖZDEMİR (İzmir Demokrasi University)

Assoc. Prof. Umut Önal (AKEV University)

Assoc. Prof. Fariz Ahmadov (Azerbaijan State University of Economics)

Assoc. Prof. Tauşanjı KONSTANTIN (Comrat State University)

Assist. Prof. Burak ÖZDOĞAN (Manisa Celal Bayar University)

Assist. Prof. Adem AKBIYIK (Sakarya University)

Assist. Prof. Kamil Taşkın (Sakarya University)

Res. Assist. Dr. Taner TAŞ (Manisa Celal Bayar University)

SCIENTIFIC COMMITTEE / BİLİM KURULU

Prof.Dr. Ahmet Kemal ÇELEBİ (Manisa Celal Bayar University)

Prof.Dr. Ahmet Vecdi CAN (Sakarya University)

Prof.Dr. Aleksandar Andrejević (Educons University)

Prof.Dr. Alptekin ERKOLLAR (Sakarya University)

Prof.Dr. Haluk BENGÜ (Niğde Ömer Halisdemir University)

Prof.Dr. Birol KOVANCILAR (Manisa Celal Bayar University)

Prof.Dr. Hüseyin AKTAŞ (Manisa Celal Bayar University)

Prof.Dr. Cengiz YILMAZ (Manisa Celal Bayar University)

Prof.Dr. Doğan UYSAL (Manisa Celal Bayar University)

Prof.Dr. Erman COŞKUN (Sakarya University)

Prof.Dr. Fadıl HOCA (International Vision University)

Prof.Dr. Florya MİFTARİ (FON University)

Prof.Dr. İbrahim EROL (Manisa Celal Bayar University)

Prof.Dr. Kadir ARDIÇ (Sakarya University)

Prof.Dr. Mehmet SARIŞIK (Sakarya University)

Prof.Dr. Mehmet YÜCE (Uludağ University)

Prof.Dr. Musa EKEN (Sakarya University)

Prof. Dr. Ansgar Belke (Universität Duisburg-Essen)

Prof. Dr. Helmut Pernsteiner (Johannes Kepler Universität)

Prof.Dr. Mustafa MIYNAT (Manisa Celal Bayar University)

Prof.Dr. Orhan BATMAN (Sakarya University)
Prof.Dr. Ramazan GÖKBUNAR (Manisa Celal Bayar University)
Prof.Dr. Semra ÖNCÜ (Manisa Celal Bayar University)
Prof. Dr. Sibel SELİM (Manisa Celal Bayar University)
Prof.Dr. Nenad PENEZIC (Educons University)
Prof. Dr. Sasho KOZUHAROV (University of Tourism and Management)
Prof. Dr. Asılbek KULMIRZAEV (Kyrgyz Turkish Manas University)
Prof. Dr. Anarkul URDALETOVA (Kyrgyz Turkish Manas University)
Prof. Dr. Halit YANIKKAYA (Technical University of Gebze)
Prof. Dr. Zoran FILIPOVSKI (International Vision University)
Prof. Tülin CANBAY (Manisa Celal Bayar University)
Prof. Dr. Mahabbet MAMMEDOV (Azerbaijan University of Architecture and
Construction)
Prof. Dr. Selahattin KARABINAR (İstanbul University)
Prof. Dr. Remzi ALTUNISIK (Sakarya University)
Prof. Dr. Rıdvan KARLUK (AKEV University)
Prof. Dr. Yaşar KELBİYEV (Azerbaijan State University of Economics)
Prof. Dr. Mutlu Başaran ÖZTÜRK (Niğde Ömer Halisdemir University)
Assoc. Prof. Umut ÖNAL (AKEV University)
Assoc. Prof. Fevzi Serkan ÖZDEMİR (İzmir Demokrasi University)
Assoc. Prof. Birgit OBERER (Sakarya University)
Assoc. Prof. Ayten HUSEYNOVA (Azerbaijan State University of Economics)
Assoc. Prof. Nurhoca AKBULAYEV (Azerbaijan State University of
Economics)
Assoc. Prof. Sult GEORGİ (Comrat State University)
Assoc. Prof. Yanak İGOR (Comrat State University)
Assoc. Prof. Dudoglo TATYANA (Comrat State University)
Assist. Prof. Samira ŞAHMALOVA (Azerbaijan State University of
Economics)
Dr. Slobodan RAKIC (Educons University)

EDİTÖRLER

Prof. Dr. Mustafa MIYNAT (Manisa Celal Bayar University)

Prof. Dr. Ahmet Vecdi CAN (Sakarya University)

Prof. Abdulmecit NUREDİN (International Vision University)

Assoc. Prof. Coşkun ÇILBANT (Manisa Celal Bayar University)

Assist. Prof. Burak ÖZDOĞAN (Manisa Celal Bayar University)

Res. Assist. Dr. Tuna Can Güleç (Manisa Celal Bayar University)

Res. Assist. Osman GÜLDEN (Manisa Celal Bayar University)

Res. Assist. Şükrü Çağrı ÇELİK (Manisa Celal Bayar University)

Res. Assist. Tolga ÇAĞLAYANSUDUR (Manisa Celal Bayar University)

E-ISBN: 978-975-8628-72-8

Yayın Tarihi: 20.12.2018

Sosyal Girişimlerde, Robert Enterprise Development Fund ve Koç Üniversitesi Sosyal Etki Forumu Tarafından Oluşturulan Modeller ile Sosyal Etki ve Yatırımın Sosyal Getirisinin Ölçülmesi.....	641
<i>Nida ADIYEKE</i>	
<i>Uludağ Üniversitesi</i>	

MALİYE

Türkiye’de Freelance Çalışma ve Vergilendirilmesi.....	651
<i>Prof. Dr. Mustafa MIYNAT, Dr. Öğr. Üyesi Pelin MASTAR ÖZCAN</i>	
<i>Manisa Celal Bayar Üniversitesi</i>	

Aile Şirketleri Gelecek Kuşaklara Nasıl Devredilmeli? Veraset ve İntikal Vergisi Açısından Türkiye ve Seçilmiş Ülkelerin Değerlendirilmesi.....	657
<i>Dr. Öğr. Üyesi Pelin MASTAR ÖZCAN</i>	
<i>Manisa Celal Bayar Üniversitesi</i>	

Türkiye’nin Dış Borç Yapısındaki Dönüşüm: 2002-2017.....	666
<i>Doç. Dr. Gül KAYALIDERE</i>	
<i>Manisa Celal Bayar Üniversitesi</i>	

Gelir İdaresi’nin KDV İadelerine İlişkin Elektronik Uygulamaları.....	673
<i>Dr. Öğr. Üyesi İlker CALAYOĞLU</i>	
<i>Okan Üniversitesi</i>	

Klasik İslam Düşüncesinde Kamu Maliyesi: Ebu Yusuf Örneği.....	683
<i>Prof. Dr. A. Kemal ÇELEBİ, Arş. Gör. Ş. Çağrı ÇELİK</i>	
<i>Manisa Celal Bayar Üniversitesi</i>	

Türkiye’de Asgari Geçim İndirimi Uygulaması ve Özellik Arz Eden Hususlar.....	692
<i>Prof. Dr. Zeynep ARIKAN, Arş. Gör. Ahmet İNNECİ</i>	
<i>Dokuz Eylül Üniversitesi</i>	

Vergi Ceza Kanunlarındaki Değişikliklerin Vergi Kaçakçılık Suçlarına Etkileri.....	699
<i>Doç. Dr. Mine BİNİŞ, Arş. Gör. Özge BALABAN</i>	
<i>Balıkesir Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi</i>	

Türkiye’de Tarımın Vergilendirilmesi.....	710
<i>Prof. Dr. Zeynep ARIKAN, Arş. Gör. Dr. Hakan BAY</i>	
<i>Dokuz Eylül Üniversitesi</i>	

Türkiye’de 2018-2020 Yılları Arası Orta Vadeli Mali Planın Değerlendirilmesi.....	723
<i>Prof. Dr. Haluk EGELİ, Dr. Öğr. Üyesi Güngör ÖZCAN</i>	
<i>Dokuz Eylül Üniversitesi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi</i>	

Belediye Gelirlerinin Belediyelerin Vergilendirme Yetkisi Işığında Değerlendirilmesi.....	733
<i>Doç. Dr. Ümit Süleyman ÜSTÜN, Arş. Gör. Özge BALABAN</i>	
<i>Selçuk Üniversitesi</i>	

Türkiye’de Profesyonel Futbolcuların Vergilendirilmesi.....	745
<i>Prof. Dr. Tülin CANBAY</i>	
<i>Manisa Celal Bayar Üniversitesi</i>	

Türkiye’de Uygulanan İstihdama Yönelik Teşviklerin Analizi: Manisa İli Örneği.....	755
<i>Doç. Dr. Serkan CURA, Uzm. Hatice GÖRGÜLÜ</i>	
<i>Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Manisa Ticaret ve Sanayi Odası</i>	